

EUROPOS PARLAMENTAS

2014 - 2019

Plenarinio posėdžio dokumentas

27.4.2015

B8-0378/2015

PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

pateiktas siekiant užbaigti diskusijas dėl Europos Vadovų Tarybos ir Komisijos pareiškimų

pagal Darbo tvarkos taisyklių 123 straipsnio 2 dalį

Neeilinio Europos Vadovų Tarybos susitikimo (2015 m. balandžio 23 d.) pranešimas: pastaruoju metu Viduržemio jūroje įvykusių nelaimių ir ES migracijos ir prieglobsčio politikos (2015/2660(RSP))

Ska Keller, Judith Sargentini, Bodil Ceballos, Eva Joly, Jean Lambert, Barbara Lochbihler, Davor Škrlec, Ulrike Lunacek, Josep-Maria Terricabras, Ernest Urtasun
Verts/ALE frakcijos vardu

RE\1059389LT.doc

PE555.152v01-00

LT

Suvienijusi įvairovę

LT

B8-0378/2015

Europos Parlamento rezoliucija „Neeilinio Europos Vadovų Tarybos susitikimo (2015 m. balandžio 23 d.) pranešimas: pastaruoju metu Viduržemio jūroje įvykusių nelaimių ir ES migracijos ir prieglobsčio politikos“ (2015/2660(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją,
 - atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją,
 - atsižvelgdamas į 1948 m. Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,
 - atsižvelgdamas į 1951 m. Ženevos konvenciją ir jos papildomą protokolą,
 - atsižvelgdamas į 2013 m. spalio 9 d. rezoliuciją dėl ES ir valstybių narių priemonių siekiant spręsti klausimą dėl pabėgėlių srauto, kurį lėmė konfliktas Sirijoje¹,
 - atsižvelgdamas į 2013 m. spalio 23 d. rezoliuciją dėl migracijos srautų Viduržemio jūros regione, ypatingą dėmesį skiriant tragiškiems įvykiams prie Lampedūzos krantų²,
 - atsižvelgdamas į 2014 m. gruodžio 17 d. rezoliuciją dėl padėties Viduržemio jūros regione ir poreikio nustatyti holistinę ES požiūrį į migraciją³,
 - atsižvelgdamas į Komisijos prieš 2015 m. balandžio 23 d. neeilinį Europos Vadovų Tarybos susitikimą pasiūlytą dešimties iniciatyvų veiksmų planą,
 - atsižvelgdamas į pareiškimą, priimtą per neeilinį Europos Vadovų Tarybos posėdį 2015 m. balandžio 23 d.,
 - atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuro (JTVPK) Centrinės Viduržemio jūros iniciatyvą ir į JTVPK pasiūlymus imtis priemonių dėl dabar į Europą atvykstančių ir ateityje atvyksiančių prieglobsčio prašytojų, pabėgėlių ir migrantų,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 123 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi tai, kad nuskendo daugiau kaip 800 žmonių yra didžiausia katastrofa Viduržemio jūroje nuo Antrojo pasaulinio karo, ir kadangi bent 1 500 migrantų mirė ir dar daugiau dingo be žinios nuo 2015 m. pradžios;
- B. kadangi per pastaruosius 20 metų jūroje žuvo bent 30 000 žmonių, iš šių skaičių matyti, kad reikia imtis visiškai skirtingų priemonių, dėti visas pastangas siekiant gelbėti

¹ Priimti tekstai, P7_TA(2013)0414.

² Priimti tekstai, P7_TA(2013)0448.

³ Priimti tekstai, P8_TA(2014)0105.

žmonių, kurie gali paskęsti, gyvybes, o valstybės narės privalo laikytis tarptautinių įsipareigojimų vykdyti gelbėjimo operacijas jūroje;

- C. kadangi vykdant Italijos pradėtą patruliavimo, gelbėjimo ir stebėjimo operaciją „Mare Nostrum“, kuria buvo siekiama pagerinti humanitarinę gelbėjimo veiklą Viduržemio jūroje, per 364 jos gyvavimo dienas išgelbėta 150 810 migrantų; tačiau kadangi kitos valstybės narės nepanoro prisidėti prie Italijos pastangų gelbstint žmones; kadangi dėl to Italijos vyriausybė nebevykdo operacijos „Mare Nostrum“;
- D. kadangi 2014 m. lapkričio 1 d. visu pajėgumu pradėjo veikti FRONTEX koordinuojama bendra operacija „Triton“; kadangi operacija „Triton“ vykdoma tik trečdalyje geografinio ploto, kuriame buvo vykdoma operacija „Mare Nostrum“; kadangi operacija „Triton“ vykdoma 30 jūrmylių nuo Italijos pakrantės, o operacija „Mare Nostrum“ buvo vykdoma atviroje jūroje, daug arčiau Libijos krantų; kadangi dauguma pabėgėlių laivų nelaimę patiria netoli Libijos krantų; kadangi FRONTEX turi įgaliojimus vykdyti sienų stebėseną ir užkirsti kelią nelegaliai migracijai, todėl jis negali aktyviai vykdyti gelbėjimo veiklos, tai gali būti tik antrinė užduotis, pamačius, kad laivas patyrė nelaimę; vis dėlto pripažįstant, kad vadovaujant Italijos paieškų ir gelbėjimo koordinavimo centrui operacijai „Triton“ skirti ištekliai buvo naudojami paieškoms ir gelbėjimui;
- E. kadangi asmenų, kuriems reikia apsaugos, galimybės teisėtai atvykti į ES yra labai ribotos; kadangi manoma, kad šiuo metu 90 proc. prieglobsčio prašytojų į ES atvyksta nelegaliai; kadangi Sirijos piliečiams išduotų Šengeno vizų skaičius nuo karo Sirijoje pradžios labai sumažėjo – nuo 30 000 2010 m. iki beveik nulio 2013 m.; kadangi ES išduodama labai mažai humanitarinių vizų, tik pusė visų valstybių narių turi kokio nors pobūdžio humanitarines vizas, kurios paprastai išduodamos tik išskirtiniais atvejais; kadangi Parlamentas bendrai skatina taikyti saugaus atvykimo į šalį procedūras; kadangi 2014 m. balandžio 2 d. rezoliucijoje dėl Stokholmo programos laikotarpio vidurio peržiūros Parlamentas visų pirma ragino valstybes nares „pasinaudoti galiojančiomis Vizų kodekso ir Šengeno sienų kodekso nuostatomis, kurias taikant leidžiama išduoti humanitarines vizas“¹;
- F. kadangi JTVPK paskaičiavimais Sirijos kaimyninėse šalyse yra apie 3,9 mln. Sirijos pabėgėlių; kadangi ES valstybės narės priėmė tik 37 000 Sirijos pabėgėlių pagal JTVPK pabėgėlių perkėlimo programą, nors JTVPK ragina perkelti 10 proc. Sirijos pabėgėlių (370 000) ir skubiai ieško, kur galima perkelti 130 000 pabėgėlių, kuriems reikia specialios apsaugos; kadangi beveik pusė valstybių narių (13) iki šiol nepriėmė nei vieno pabėgėlio;
- G. kadangi ES ir jos valstybės narės, statydamos tvoras, ES išorės sienas vis labiau apsaugodamos nuo nelegalios migracijos ir nesuteikdamos galimybių teisėtai atvykti, labai prisideda prie nusikalstamos ir pavojingos kontrabandos žmonėmis veiklos vykdymo;
- H. kadangi valstybės narės paragino stiprinti politinį bendradarbiavimą su įvairių lygmenų partneriais Afrikoje siekiant kovoti su nelegalios migracijos priežastimis ir su kontrabanda bei prekyba žmonėmis; kadangi 2015 m. kovo 12 d. Teisingumo ir vidaus

¹ Priimti tekstai, P7_TA(2014)0276.

reikalų tarybos susitikime Prancūzijos, Vokietijos ir Ispanijos vidaus reikalų ministrai ir Komisija aptarė Italijos vidaus reikalų ministro Angelino Alfano pasiūlymą perduoti paiešką ir gelbėjimą bei ES jūrų sienų kontrolę tokioms šalims kaip Egiptas arba Tunisas, kurios nugabentų išgelbėtus migrantus į savo pakrantes; kadangi šiuo pasiūlymu siekiama „tikro atgrasomojo poveikio“, kad mažiau migrantų ryžtųsi rizikuoti gyvybe, kad pasiektų Europos krantus; kadangi vidaus reikalų ministrai taip pat aptarė galimybę įsteigti pabėgėlių stovyklas Šiaurės Afrikoje ir nagrinėti prieglobsčio prašymus šiose stovyklose;

- I. kadangi Eurostato duomenimis tik penkios valstybės narės priėmė tris ketvirtadalius visų į ES atvykusių pabėgėlių ir kadangi tokios šalys kaip Italija, Graikija ir Malta pasiekė savo priėmimo galimybių ribą;
 1. ragina atsižvelgiant į nuolat augantį aukų jūroje ir prie ES sausumos sienų skaičių nedelsiant imtis veiksmų siekiant drastišką ES prieglobsčio politikos prioritetų pokyčių, kad būtų išvengta tolesnio aukų skaičiaus augimo, kad asmenims, kurie prašo apsaugos, būtų užtikrinta saugi ir teisėta galimybė pateikti spontanišką prieglobsčio prašymą prie ES išorės sienų, ir kad būtų sutvirtintas ES solidarumas ir atsakomybės už prieglobsčio prašytojus pasidalijimas;
 2. yra nusivylęs 2015 m. balandžio 23 d. neeilinio Europos Vadovų Tarybos susitikimo migracijos tema išvadamis ir labai apgailestauja dėl to, kad valstybių ir vyriausybių vadovams nepavyko susitarti dėl priemonių, skirtų veiksmingai kovoti su krizės Viduržemio jūroje priežastimis ir užkirsti kelią kitoms katastrofoms;
 3. atsižvelgia į raginimą nedelsiant sustiprinti ES operaciją „Triton“ patrigubinant jos finansavimą 2015–2016 m. ir taip sudarant galimybes, kad Viduržemio jūroje būtų daugiau laivų, dalyvaujančių paieškos ir gelbėjimo veikloje; ragina šią sumą skirti tik paieškos ir gelbėjimo veikalai siekiant gelbėti gyvybes; tačiau primena, kad FRONTEX įgaliojimai riboti ir pagal juos pirmenybė skiriama sienų stebėsenai, ne paieškos ir gelbėjimo veikalai, ir labai apgailestauja, kad valstybės narės nesusitarė išplėsti operacijos „Triton“ veiklos erdvės, kad ji būtų arčiau tų vietovių, kuriose dauguma pabėgėlių laivų patiria nelaimės; todėl ragina valstybes nares nedelsiant pakeisti operacijos „Triton“ veikos planą taip, kad ji taip pat būtų vykdoma atviroje jūroje ir apimtų paieškos ir gelbėjimo veiklą;
 4. ragina vykdyti išsamias ir nuolatinės Europos humanitarinio gelbėjimo operacijas, kurios, kaip operacija „Mare Nostrum“, veiktų atviroje jūroje ir prie kurių finansiškai ir įranga bei ištekliais prisidėtų visos valstybės narės; ragina ES bendrai finansuoti šias operacijas ir perspėja Tarybą ir Komisiją, kad Parlamentas nepritaris 2016 m. biudžetui, jeigu nebus skirta finansavimo paieškos ir gelbėjimo veikalai;
 5. apgailestauja, kad Europos Vadovų Tarybos pareiškime nėra pakankamai pagrįstų pasiūlymų norint užtikrinti saugias ir teisėtas galimybes prieglobsčio prašytojams ir migrantams patekti į ES;
 6. ragina valstybes nares neblokuoti griežtų bendrų humanitarinių vizų taisyklių vykstant dabartinėms deryboms dėl Vizų kodekso; ragina valstybes nares visiškai išnaudoti esamas galimybes humanitarines vizas išduoti jų ambasadose ir konsulinėse

atstovybėse, kad asmenys, kuriems reikia apsaugos, galėtų į ES patekti saugiai keltu arba lėktuvu, vietoje to, kad rizikuotų savo gyvybėmis netinkamuose plaukioti kontrabandininkų laivuose;

7. ragina nedelsiant panaikinti vizų reikalavimus Sirijos pabėgėliams; ragina valstybes nares ir Komisiją rimtai apsvarstyti galimybę taikyti Laikinos apsaugos direktyvą; atkreipia dėmesį į tai, kad jeigu ES šią direktyvą pradėtų taikyti Sirijai, visiems Sirijos piliečiams galėtų būti suteikti leidimai gyventi ES per visą apsaugos taikymo laikotarpį, išduodant jiems leidimą dirbti ir sudarant galimybę gauti būstą bei gydymą; pabrėžia, kad tokios priemonės taip pat paskatintų valstybes nares perkelti apsaugą gaunančius asmenis iš kitų valstybių narių, kuriose priėmimo galimybės jau išnaudotos; primena, kad Parlamentas dar 2013 m. prašė pritaikyti Laikinos apsaugos direktyvą siekiant spręsti Sirijos krizės problemą;
8. palankiai vertina planuojamą bandomąjį projektą, susijusį su perkėlimu ES (taikomą kartu su perkėlimu į atskiras valstybes nares); tačiau apgailestauja dėl nelabai plataus užmojo tikslo – perkelti 5 000 Sirijos pabėgėlių; primena, kad JTVPK siekia perkelti bent 130 000 asmenų; labai ragina valstybes nares parengti perkėlimo vietas, ypač tose valstybėse narėse, kurios iki šiol visai neprisidėjo prie perkėlimo; prašo Komisijos pateikti pasiūlymą dėl Europos perkėlimo programos, kurioje būtų nustatyti privalomi reikalavimai valstybėms narėms priimti pabėgėlius sąžiningai juo paskirstant, visų pirma atsižvelgiant į gyventojų skaičių ir ekonominius rodiklius, taip pat į jau priimtų pabėgėlių skaičių;
9. ragina valstybes nares išnaudoti visas galimybes siekiant užtikrinti saugias ir teisėtas galimybes atvykti į ES, pavyzdžiui, pagal išplėstas šeimos susijungimo, asmeninio rėmimo programas, taip pat taikant mokslo ir darbo migracijos sistemas, kad asmenys, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, galėtų saugiai pasiekti Europą ir neturėtų kreiptis į nusikaltėlius, vykdančius kontrabandą, ir pavojingai bei neteisėtai kirsti sienas ar plaukti per jūrą;
10. ragina valstybes nares pirmenybę skirti saugiam ir teisėtam pabėgėlių ir migrantų atvykimui ir jam skirtą ta ES finansavimą, kuris dabar naudojamas migraciją varžančioms priemonėms, pavyzdžiui, sienų ar sulaikymo centrų statybai;
11. yra labai surūpinęs dėl Europos Vadovų Tarybos numatytų bendradarbiavimo būdų su trečiosiomis šalimis siekiant užkirsti kelią nelegaliai migracijai į Europą;
12. ragina Komisiją ir valstybes nares nedelsiant sustabdyti bet kokį bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis, pavyzdžiui, Eritrėja ir Egiptu, kuriuo siekiama užkirsti kelią nelegaliai migracijai ir pagerinti sienų kontrolę, nes šios šalys grąžina pabėgėlius, ir laikinai nutraukti finansinės pagalbos teikimą tokiems režimams atsižvelgiant į JT ir visuomeninių organizacijų ataskaitas apie žmogaus teisių pažeidimus; ragina Chartumo procesą pakeisti procesu, pagrįstu visiška pagarba žmogaus teisėms ir sutelktu į tai, kad būtų gerinama gyvenimo sąlygų siekiant pašalinti migracijos priežastis;
13. ragina Komisiją persvarstyti visą politiką, kuri turi išorės poveikį, pavyzdžiui, prekybos, žuvininkystės ir žemės ūkio, pašalinant imigracijos į Europą struktūrines priežastis, pagal SESV 208 straipsnį;

14. atmeta valstybių narių pasiūlymus įsteigti Europos prieglobsčio centrus trečiojoje šalyje ir įtraukti Šiaurės Afrikos šalis į Europos paieškos ir gelbėjimo operacijas siekiant pagauti pabėgėlius ir grąžinti juos į Afriką; atsižvelgdamas į tai ragina Komisiją pateikti Parlamentui įvertinimą, ar šie pasiūlymai atitinka tarptautinę teisę, visų pirma Ženevos konvenciją, ir įvertinti visas kitas praktines ir teisinės jų įgyvendinimo kliūtis;
15. prieštarauja tam, kad Europos Vadovų Tarybai būtų pasiūlyta susieti pagal bendrą saugumo ir gynybos politiką (BSGP) vykdomas civilines ir karines operacijas ir migracijos politiką; taip pat prieštarauja tam, kad nedelsiant būtų pradėta BSGP operacija, kuria būtų siekiama karines pajėgas naudoti prieš kontrabandininkų naudojamus laivus; ragina Europos Vadovų Tarybą ir Sąjungos vyriausiąją įgaliotinę užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Komisijos pirmininko pavaduotoją visų pirma pateikti politinę koncepciją, kurioje taip pat būtų paaiškinta, kaip laikantis Šiaurės Afrikos šalių nacionalinių įstatymų, Europos Sąjungos ir tarptautinės teisės normų užtikrinti, kad būtų visapusiškai gerbiama JT chartija ir kad būtų visiškai išvengta civilių gyventojų aukų ir žalos pakrantės infrastruktūrai;
16. taip pat prieštarauja planui susieti pasienio kontrolę ir BSGP misijų Tunise, Egipte, Sudane, Malyje ir Nigeryje vykdomą stebėseną, nes daugelis šių nedidelių misijų turi labai specialius įgaliojimus, susijusius su saugumo didinimu nestabiliuose šalyse, ir prisideda prie taikos kūrimo pastangų, kurias deda Afrikos ir tarptautinės organizacijos, pavyzdžiui, Afrikos Sąjunga ir JT; mano, kad ES turėtų teikti pirmenybę konfliktų, dėl kurių padidėja migracija, sprendimui, o ne susitelkti siekiant išvengti pasekmių ir jas suvaldyti;
17. pabrėžia, kad pagal Lisabonos sutartį ir jos 43 straipsnį ES galėtų naudotis savo valstybių narių laivybos pajėgumais, vykdydama BSGP operacijas, kad sustiprintų pastangas, susijusias su humanitarine pagalba ir gelbėjimu Viduržemio jūroje;
18. ragina Sąjungos vyriausiąją įgaliotinę užsienio reikalams ir saugumo politikai naudotis visomis diplomatinėmis ir išorės ryšių priemonėmis siekiant pašalinti politinių krizių ir ginkluotų konfliktų, kurie verčia milijonus žmonių palikti savo namus, priežastis;
19. atsižvelgia į valstybių narių raginimą nedelsiant imtis kovos su kontrabanda veiksnių laikantis tarptautinės teisės aktų; tačiau atsižvelgdamas į tai ragina valstybes nares susitelkti į kovą prieš kontrabandą bendradarbiaujant su Europolu, FRONTEX, Europos prieglobsčio paramos biuru (EASO) ir Eurojustu; primena, kad kova su kontrabandininkais bus veiksminga tik tada, jeigu bus užtikrinta galimybė saugiai ir teisėtai atvykti, taigi išseks jų nusikalstamo ir žiaurus verslo galimybes;
20. ragina ES ir valstybes nares iš dalies pakeisti ar persvarstyti visus teisės aktus, pagal kuriuos asmenys, padedantys nelaimės ištiktiems migrantams jūroje, laikomi nusikaltėliais; ragina Komisiją persvarstyti Tarybos direktyvą 2002/90/EB, kuri apibrėžia sankcijas už padėjimą neteisėtai atvykti, vyksti tranzitu ir apsigyventi, siekiant aiškiai nustatyti, kad humanitarinės pagalbos teikimas nelaimės ištiktiems migrantams jūroje yra sveikintinas elgesys, o ne toks veiksmas, už kurį galima skirti kokią nors sankciją;

21. yra nusivylęs tuo, kad Europos Vadovų Taryba nesusitarė dėl pabėgėlių perkėlimo iš valstybių narių, kurios pasiekė priėmimo galimybių ribas, pavyzdžiui, Italijos, Graikijos arba Maltos, į kitas valstybes nares, į kurias atvyksta mažiau pabėgėlių ir migrantų, programos; smerkia valstybių narių nenorą dalintis atsakomybe pabėgėlius perkeliant iš kitų ES vietų ir ragina Komisiją ir valstybes nares nedelsiant pateikti plataus užmojo pasiūlymą šiuo klausimu, kuris būtų pagrįstas Dublino reglamento 33 ir 36 straipsnių raide ir dvasia;
22. atsižvelgia į Dublino reglamento veikimo persvarstymą, numatytą 2016 m., ir į už migraciją, vidaus reikalus ir pilietiškumą atsakingo Komisijos nario pranešimą, kad Dublino sistema bus persvarstoma jau šiais metais; ragina Komisiją išnagrinėti galiojančios Dublino sistemos alternatyvas, kurios būtų teisingesnės ir valstybėms narėms, ir prieglobsčio prašytojams; teigia, kad sistema, pagal kurią prieglobsčio prašytojai galėtų kreiptis dėl prieglobsčio į valstybę narę, kurioje jie jau turi šeimos narių, bendruomenės ryšių ar geresnes įdarbinimo galimybes, labai pagerintų jų integracijos galimybes; be to, tokia sistema labai sumažintų nelegalaus antrinio judėjimo ES galimybes, taip pat prievartos priemonių, pavyzdžiui, prieglobsčio prašytojų sulaikymo siekiant juo perkelti į atsakingą valstybę narę poreikį; taip pat siūlo, kad galėtų būti nustatyta pabėgėlių, kurie neturi rimtų priežasčių siekti patekti į vieną ar kitą valstybę narę, perskirstymo sistema, pagal kurią finansavimas būtų sąžiningai padalijamas valstybėms narėms; be to, ragina Komisiją pateikti pasiūlymą, kuris sudarytų galimybes teigiamų sprendimų dėl prieglobsčio tarpusavio pripažinimui ir tarptautinės apsaugos statuso perkėlimui ES viduje;
23. ragina valstybes nares kol kas veiksmingai išnaudoti visas Dublino reglamento galimybes siekiant parodyti solidarumą, įskaitant nuostatas dėl šeimos susijungimo ir nelydymų nepilnamečių bei diskrecinę išlygą;
24. palankiai vertina raginimą visoms bendroje Europos prieglobsčio sistemoje dalyvaujančioms valstybėms narėms nedelsiant ją visiškai perkelti ir veiksmingai įgyvendinti;
25. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Europos Vadovų Tarybos pirmininkui, Komisijos pirmininkui, Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Komisijos pirmininko pavaduotojai bei valstybių narių parlamentų pirmininkams.